

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол №11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол № 7/ 11.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ЕВРОПЕЙСКА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ:2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Теодорина Турлакова)

2.
(доц. д-р Гергана Славова)

Ръководител катедра:
Катедра „Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Европейска селскостопанска политика” предоставя на студентите знания за същността и особеностите във функционирането на европейската селскостопанска политика на ЕС. Дисциплината запознава с дейността на европейските организации, свързани със аграрната сфера, с особеностите на търговията с аграрни стоки в рамките на Европейския съюз, както и с Общата селскостопанска политика на ЕС и Програмата за развитие на селските райони. На база на тази изборна дисциплина, студентите ще могат да реализират познанията си в областта на европейската търговия на специализирани селскостопански стоки, произведени в страната ни със страни от ЕС; ще придобиват знания за европейските изисквания за производство и търговия с аграрни стоки и др.

Формирайки знания в областта на европейските икономически отношения, учебната дисциплина дава възможности на студентите да работят свободно на територията на ЕС с аграрни стоки. Дисциплината поставя основни базисни познания за Общата Селскостопанска Политика на ЕС и на Програмата за развитие на селските райони, както и на директните плащания подкрепящи земеделските производители. Чрез нея студентите се запознават за първи път с програмите на ЕС и по-конкретно Програмата за развитие на селските райони.

Дисциплината е подходяща за всички студенти които искат да придобият по-широкоспектърна култура в областта на европейските пазари и развитието на аграрния бизнес, като цяло. Тя е базисна за разработването на дипломни работи с такава насоченост. С настоящата дисциплина, студентите се запознават с възможностите за първична и вторична преработка на селскостопанската продукция, с отглеждането на различни видове растения и животни, както и с производство и търговията в европейския съюз с преработени от аграрния сектор суровини и готови продукти.

Всичко това формира в студентите-бакалаври гражданска, предприемаческа и културна компетентности. Предприемаческата компетентност е свързана със способността им да изготвят предприемачески бизнес планове свързани с различни произвеждани от аграрния сектор продукти, както и с възможността им в бъдеще да планират свои самостоятелен бизнес базиран на различни форми и начини за реализация на своята аграрна дейност. Дисциплината формира и граждански компетентности свързани с умението за вземане на правилни решения и опазване на околната среда на Европейския съюз, както и използването на възобновяеми източници на енергия. Дисциплината запознава студентите с различни нормативни изисквания за провеждане и осъществяване на търговски сделки, както в България, така също и в ЕС.

Това определя и развитие на културна осведоменост на студентите, пряко свързана с познания на местни, национални, европейски програми и Наредби за развитие на аграрния бизнес. Дисциплината е изходна, както за разработване на дипломни работи, така също и за пряко приложение на придобитите знания и умения в практиката. Тя кореспондира с всички технологични, организационни и управленски дисциплини, преподавани в катедра „Аграрна икономика“. Затова можем да кажем, че е интердисциплинарна като познания се придобиват в областта на растениевъдство,

животновъдство, хранително-вкусова промишленост, околна среда, екология, география и др. Дисциплината осигурява и стимулира придобиването на по-широко профилна подготовка с хибриден характер, постигната като резултат от извършени научни изследвания на екипа лектори в областите на други професионални направления като предприемачество, международни пазари, микро и макроикономика, екология, дигитализация, транснационални компании и лидерство, което дава възможност на студентите да придобият специфични знания и компетенции от професионални направления извън икономиката и управлението.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА		3	3	
1.1	Възникване на идеята за ОСП на ЕС			
1.2	Историческо развитие и ретроспекция			
1.3	Основни приоритети и насоки за подкрепа			
ТЕМА 2. ЦЕЛИ, ПРИНЦИПИ И РАЗВИТИЕ НА ОСП		3	3	
2.1.	Същност на ОСП			
2.2.	Необходимост от обща политика в областта на селското стопанство			
2.3.	Реформите в Общата селскостопанска политика			
2.4.	Някои основни понятия, използвани в ОСП			
ТЕМА 3. МЕХАНИЗМИ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА		3	3	
3.1.	Система на общи цени			
3.2.	Система на външна защита на земеделските стоки			
3.3.	Обща организация на пазарите			
3.4.	Механизми за ограничаване производството на земеделски стоки			
ТЕМА 4. ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ И ОБВЪРЗАНА ПОДКРЕПА		3	3	
4.1	Същност на директните плащания			
4.2	Видове директни плащания			
4.3	Изменения на приоритетите през различните години			
ТЕМА 5. ФИНАНСИРАНЕ И ГАРАНТИРАНЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ЕС		3	3	
5.1.	Европейски фондове			
5.2.	Първи стълб на ОСП			
5.3.	Програма за развитие на селските райони			
5.4.	Дебати за ОСП, здравни прегледи и приоритети			
ТЕМА 6. ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ		4	4	
6.1.	Източници за финансиране на проекти по оперативни програми към ЕС.			

6.2.	Програма развитие на селските райони			
6.3.	ОП Морско дело и рибарство			
6.4.	ОП Околна среда			
6.5.	Национални програми „Лозарство“ и „Пчеларство“			
ТЕМА 7. РЕФОРМАТА НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ВЛИЯНИЕТО Й ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА АГРАРНА ПОЛИТИКА		4	4	
7.1.	Приоритетни оси и програми за развитие на българското земеделие			
7.2.	Структурни изменения в българското земеделие под влияние на реформата на ОСП			
7.3.	Влияние на ОСП върху структурата и конкурентоспособността на аграрния износ			
ТЕМА 8. НАЦИОНАЛНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ФИРМЕНИТЕ ПРОЕКТИ ПО ОП		3	3	
8.1.	Банкови и държавни институции			
8.2.	Държавен фонд „Земеделие“ и Разплащателна агенция			
ТЕМА 9. СЪЗДАВАНЕ И КАНДИДАТСТВАНЕ С ПРОЕКТИ ПО ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ НА ЕС ПРЕДПРОЕКТНО ПРОУЧВАНЕ		4	4	
8.1.	Видове проекти, според определени икономически критерии по оперативни програми на ЕС. Идентификация на стопанският субект.			
8.2.	Фази на жизнения цикъл на проекта за участие по програми на ЕС. Ресурсите, като фактори на производството.			
8.3.	Анализ на факторите на Бизнес среда			
8.4.	Цели и задачи на изготвяне на проекта			
8.5.	Предмет и обект при разработването на проекти.			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Решаване на практически казуси	1	10
1.2.	Разработване на курсов проект	1	40
1.3.	Презентация и защита на курсов проект	1	10

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Турлакова, Т. Аграрна политика. Варна: Геа-Принт, 2017, 308.
2. Турлакова, Т. Новите предизвикателства пред общата селскостопанска политика на ЕС - проблеми и позиции. Управление и устойчиво развитие. Сер. Общество. Човек. Природа = Management and Sustainable Development. Ser. Society. Man. Nature, София : ЛТУ, 70, Год. 20, 2018, 3, 6 - 11.
3. Turlakova, T. Субсидиране на българското земеделие в контекста на ОСП на ЕС - тенденции и икономически ефекти. [Subsidizing Bulgarian Agriculture in the Context of the EU CAP - Trends and Economic Effects]. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Икономически науки. [Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series], Варна : Съюз на учените - Варна, 7, 2018, 1, 39 - 46.
4. Славова, Г. „Европейски програми и проекти за финансиране на аграрния бизнес, изд. Геа Принт, Варна, 2012

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Тодоров, Ивайло, Станимирова, Мария Радославова Влияние на директните плащания на ОСП върху икономическата ситуация в селските райони, Институт по аграрна икономика. СА, 2022, с. 35-44, ISSN 0205-3845 (print) ; 2534-9872 (online).
2. Трендафилов, Р. Аграрна политика, “Болид”, Стара загора, 2001
3. Цонева, М. Аграрна политика, “Тракия-М”, С. 2001
4. Брамли, Кен, Управление на проекти с метода Prince 2, С., 2006
5. Бъртън, С., Майкъл, Н., Управление на проекти - принципи, стратегии и техники, Екслибрис, 1992
6. Станчева, Ан., Управление на проекти, изд. « Наука и икономика», ИУ-Варна, 2008
7. Илиев, И. и др. Външнотърговска политика. “Стено”, Варна, 2004
8. Брюнер, Ф., „Доклад за дейността на ОЛАФ”, Брюксел, 2007
9. Иванов, П. , Европейски съюз и страните в него, изд. „Пони”, София, 2005
10. Иванова, Р., Анализ на риска и ефективността при реализирането на проекти, чрез публично частно партньорство, УИ „ Стопанство”, С., 2010
11. Иванова, Р., Тодоров, Л. , Финансово стопански анализ, Тракия-М, 2008
12. Ковалев, В., В., Въведение във финансови мениджмънт, М., 2001
13. Попова, Д., Управление на малкия и среден агробизнес в България, изд. къща”България”, НССЗ, 2010

14. Славова, Г.» Развитие на неземеделски дейности в селските райони на България или резултатност от прилагане на ос 3 на ОПРСР през първи програмен период», сп. «Известия» на съюза на учените-Варна, Серия икономически науки, 2013
15. Славова, Г.» Успешни предприемачески проекти финансиращи неземеделските дейности в Североизточен район на България, през първи програмен период на Оперативна програма за разширяване на селските райони», сп. «Известия» на съюза на учените-Варна, Серия икономически науки, 2014
16. Славова, Г., Производство на царевича в Европа, България и света, възможности и тенденции на развитие» сп. «Известия» на съюза на учените-Варна, Серия икономически науки, 2015
17. Славова, Г., Дучева, Т. Производство на лавандула в България и Франция през последното десетилетие: икономически възможности и перспективи. Управление и устойчиво развитие, София: Лесотехнически университет , 70, 2018, 95 - 101.
18. Slavova, G., Ivanova, P., Apricot Production in Bulgaria, Opportunities for Organic Production and Comparison with Other Main Producing Countries in the World, Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series, Varna : Union of Scientists - Varna, 11, 2022, 3, 139-147
19. Турлакова, Т.- Концептуалните въпроси за развитието на предприемачеството в селските райони- НАУКА-RASTUDENT. RU, 2014
20. Турлакова, Т., Костадинова, Н., Атанасова, Т., Петрова, Н., Славова, Г., Кирчев, Д., Георгиева, Т., Аграрно и социално-икономическо развитие на селските райони в България -(монографично изследване), ИК Геа Принт, 2012
21. Тодоров, Л., Рентабилност и бизнес риск. Модели и методи за анализ, С. „Тракия-М”, 2003
22. Чуков, Кр., Финансово-Стопански анализ на предприятието, УНСС, С., 2001
23. https://european-union.europa.eu/index_bg-Официален уеб сайт на Европейски съюз
24. www.mzgar.government.bg- официален сайт на Министерство на земеделието на Република България